

О.П. Горпинюк, О.Ф. Гайдаєнко
Вінницький національний медичний
університет ім. М.І. Пирогова,
м. Вінниця, Україна

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В статті розглядаються сучасні підходи до навчання іноземної мови у закладах вищої освіти. Визначаються пріоритетні методи викладання та специфіка формування комунікативних навичок для продуктивної та ефективної професійної взаємодії та самореалізації.

Ключові слова: *навчальний процес, мовленнєва діяльність, говоріння, читання, лексична одиниця.*

The article reviews modern approaches to foreign language teaching in institutions of higher education. The priority methods of teaching foreign language and the specifics of communication skills development for productive and effective professional interaction and self-realization are determined.

Key words: *educational process, speech activity, speaking, reading, lexical unit.*

Мета статті: дослідити питання щодо застосування комунікативного методу викладання іноземної мови здобувачам освіти в умовах сучасних реалій.

Актуальність. Ефективна організація навчального процесу є одним із ключових елементів у формуванні навичок іншомовного спілкування та сприяє успішному налагодженню комунікаційних каналів як для передачі інформації, так і для отримання біфідбеку в професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобалізації та євроінтеграції вітчизняна система освіти одним із пріоритетів своєї діяльності визначає сприяння вільному володінню іноземною мовою (англійською). Сучасні реалії розвитку суспільства ставлять перед навчальними закладами першочергову задачу оптимізувати навчання іноземних мов задля їх практичного використання у професійній діяльності.

Фундаментальні питання стосовно методики викладання іноземних мов досліджували такі науковці як Г. Пальмера, М. Усста, В. Гумбольд, Е. Сепір, Л. Блумфільд, М. Брюно, І.О. Зимня, Г.В. Рогова та ін.

Навчання англійської, яку зазвичай називають викладанням англійської як другої мови, є проблемою, оскільки для тих, для кого вона не є рідною, необхідно розробити різні підходи та методи навчання. Останнім часом, сфера навчання англійської мови для неносіїв мови зазнала значних змін, головним чином через появу як нових технологій, так і використання нових інтерактивних методів викладання. Звичайні підходи, що зосереджені на запам'ятовуванні та повторюванні граматичних конструкцій, замінюються інноваційними та динамічними методами, які враховують уподобання здобувачів у процесі навчання.

Навчання включає два основних компоненти – відправку та отримання інформації. Отже, при передачі знань здобувачам освіти вчитель завжди випробовує нові способи викладання іноземної мови, щоб зацікавити студентів, а також прагне застосовувати нові інструменти, які сприяють кращому засвоєнню граматичного та лексичного контенту. Тому, використання інноваційних методів та підходів у викладанні іноземної мови може не лише покращити освіту, а й розширити можливості здобувачів, активізувати зусилля щодо досягнення мети вільного оперування іншомовною інформацією.

Аналізуючи процес навчання англійській мові, постає проблема у формуванні лексичних навичок, необхідних для говоріння та читання. Говоріння є одним із видів мовленнєвої діяльності, якому притаманні такі

специфічні ознаки, як вмотивованість, активність, цілеспрямованість, зв'язок з дійсністю та особистістю, ситуативність, темп, самостійність. Говоріння обслуговує всю іншу діяльність людини [4, с.28]. Читання – це вид мовленнєвої діяльності, який складаються на ґрунті рецептивних навичок: граматичних, тобто навичок розпізнавання граматичних і прогнозування синтаксичних структур усного або писемного мовлення; лексичних, тобто навичок розпізнавання звукових або графічних образів лексичних одиниць та їх безпосереднього розуміння [1, с.180]. Читання потребує постійного вдосконалення, коли воно найчастіше пов'язане з навчанням та професійною діяльністю. Отже, оволодіння словниковим запасом створює базис для розвитку навичок як говоріння, так і читання. Ті, хто починає вивчати іноземну мову, скаржаться на складність запам'ятовування слів. Звичайне забування не є ефективним і часто не приносить бажаного результату.

Зазвичай здобувачі освіти не вирізняються у своїх висловлюваннях, широковаріативною лексикою, а отже їх усне мовлення видається блідим та слабо емоційно забарвленим. Часто спостерігається намагання вживати нові лексеми, з'єднуючи їх із відомою частиною фрази, не враховуючи при цьому ситуацію спілкування. Презентація незнайомої лексики є дуже важливим етапом, тому цілеспрямована, покрокова робота з введенням та опрацюванням лексичного мінімуму може забезпечити його коректне вживання у спілкуванні. Формування і розвиток мовленнєвих навичок здійснюються шляхом визначення лексичних одиниць на основі вже знайомого матеріалу. На даному етапі було б доцільно створювати комунікативні ситуації з максимальним використанням слова або фрази від самого початку їх презентації. Ситуаційне спілкування характеризується можливістю реалізації самостійних висловлювань здобувачів, можливістю озвучувати власні думки і своє ставлення до будь-яких подій, явищ, моментів. Створення комунікативного середовища є важливим аспектом при введенні нових лексичних одиниць, це дає змогу адекватно користуватися всіма видами

комунікативної діяльності в реальній мовленнєвій взаємодії, використовувати індивідуальні, парні, групові або колективні форми комунікативної взаємодії.

Ситуації, які застосовуються під час презентації, розглядаються як мікроситуації. Мікроситуації є активним та ефективним інструментом в методиці викладання іноземної мови. Цей підхід, заснований на конкретній ситуації, дає можливість вводити нові лексеми та в подальшому проводити роботу по їх закріпленню. Ситуації можуть різнитися одна від одної, але у них одна мета – ілюструвати сполучні можливості слів, визначати спосіб їх засвоєння для подальшого формування лексичних навичок у спілкуванні. Можливість використання мікроситуацій на етапі презентації нової лексики забезпечує більш швидке оволодіння програмним матеріалом. Отже, це сприяє підвищенню ефективності навчання іноземної мови (англійської), збагаченню усного мовлення, використанню належних варіацій лексики в новостворених мовленнєвих ситуаціях.

Здобувачі освіти зможуть краще запам'ятати новий список слів, якщо будуть задіяні асоціативні зв'язки з раніше вивченим лексичним матеріалом. Такі ланцюжки слід будувати на основі порівняння одних категорій з іншими: асоціації з картинками, з історіями, з аудіо/відео, зі схожими словами, з реальним досвідом, за темою, за звучанням, з антонімами та ін. Наприклад, ряд слів, які належать до однієї тематичної групи та мають чітко виражений асоціативний зв'язок: *sneezing, coughing, hay fever, cold, temperature, symptom, occur, have got, experience, severe* та інші. Асоціативні процеси сприяють мимовільному запам'ятовуванню як семантичних, так і орфографічних характеристик лексичних одиниць, активують розумові здібності, допомагають системному сприйняттю матеріалу.

Висновки. Практичне оволодіння англійською мовою вимагає удосконалення як методики навчання мовленнєвими вміннями так і великої уваги до формування мовленнєвого методичного контенту. Це відповідає тенденції здійснення комунікативного підходу при навчанні всім видам мовленнєвої

діяльності та функціональній спрямованості оволодіння необхідним лексичним мінімумом.

Список літератури

1. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: навч. посіб. / О.Б. Бігич – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.
2. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам: учеб. пособ. / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М.: Академия, 2004. – 235 с.
3. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе: учеб. пособ. / И.А. Зимняя. – М.: Методика, 1991. – 176 с.
4. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность / А.А. Леонтьев. – М.: 1969. – 214 с.
5. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / колектив авторів під кер. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Шубин У.П. Языковая коммуникация и обучение иностранным языкам: учеб. пособ / У.П. Шубин. – М.: Академия, 1972. – 152 с.